

практичних рекомендацій щодо тактики їх використання, для покращення інформаційного забезпечення правоохоронних органів.

Узагальнюючи вище сказане можна зробити висновок, що наявність інформації є невід'ємним гарантом ефективності функціонування правоохоронних органів, зокрема, їх протидії злочинності, подальший розвиток інформаційного забезпечення правоохоронних органів потребує негайного вирішення усіх названих у цій роботі проблем, що дозволить підвищити ефективність їх діяльності та зробити ще один крок до побудови в Україні інформаційного суспільства. Найбільш оптимальні шляхи вирішення проблем сучасного інформаційного забезпечення можуть бути досягнуті за рахунок: аналізу та вдосконалення нормативно-правової бази інформаційного забезпечення правоохоронних органів, створення багатоцільових інформаційних підсистем діяльності правоохоронних органів, удосконалення кадрового забезпечення правоохоронних органів та їх оснащення сучасною вдосконаленою комп'ютерною технікою з впровадженням сучасних інформаційних технологій

Список використаних джерел:

1. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : монографія / за ред. Р. А. Калюжного та В. О. Шамрая. – К. : КВЦ, 2002. – 296 с.
2. Административная деятельность органов внутренних дел. Часть общая : учебник [Бочаров С. Н., Герт Г. П., Еремичев И. А., Колодкин Л. М. и др]; под ред. Коренева А. П. – М. : Изд-во Моск. ун-та МВД России, 2002. – 309 с.
3. Криштанович М.Ф. Державне управління інформаційно-аналітичним забезпеченням діяльності органів внутрішніх справ України: стан і перспективи розвитку / М.Ф. Криштанович // Теорія та практика державного управління. – 2012. – № 4 (39). – С. 104-111.

Лук'янчук М.Р.

студентка,

Національний університет державної податкової служби України

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У ГАЛУЗІ ФІНАНСІВ

Проблеми застосування правових засобів, їх своєчасного і якісного удосконалення відповідно до їх мети та призначення становить великий науковий та практичний інтерес, оскільки належно обрані правові засоби сприяють попередженню та припиненню правопорушень, вихованню суспільства в контексті дотримання приписів нормативно-правових актів. Проте категорія «правові засоби» і похідна від неї «адміністративно-правові засоби» докорінно не вивчена в правовій науці. В юридичній літературі часто ці категорії довільно трактуються і застосовуються переважно як узагальнюючі поняття з надто широким змістом.

Головною метою даної статті є дослідження категорії «адміністративно-правові засоби», визначення їх основних та специфічних ознак, що у свою чергу надасть можливість сформулювати поняття адміністративно-правових засобів протидії правопорушенням у галузі фінансів.

Етимологічно слово «засіб» означає прийом, спосіб, спеціальну дію, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чого-небудь; знаряддя, предмет, сукупність пристроїв для здійснення певної діяльності [2, с. 96; 3, с. 326]. Загальним для усіх понять, позначених словом «засоби», як неважко помітити, є те, що усі вони позначають предмети та явища з точки зору їх функціонального призначення, можливості використання для вирішення певних завдань.

У загальній теорії права термін «правові засоби» розкривається неоднаково. В. А. Хропанюк це поняття розглядає в контексті понять «правовий вплив», «правове регулювання» і вважає, що «ці засоби утворюють цілісний, системний юридичний механізм, що забезпечує врегулювання всієї сукупності суспільних відносин, які є предметом правового регулювання» [4, С. 244-245].

Система правових засобів, згідно з точкою зору В. А. Хропанюка, є механізмом правового регулювання, основними структурними елементами якого є норми права, правовідносини і акти реалізації юридичних прав і обов'язків.

На думку А. В. Малько, засіб – це єдина ланка між суб'єктом та об'єктом діяння, між ідеальною моделлю мислення і матеріальним результатом. Тому, правові засоби є специфічним посередником, що включають як фрагменти ідеального (інструменти, засоби-встановлення – суб'єктивні права, обов'язки, пільги, заборони, заохочення, покарання і т. ін.), так і фрагменти реального (технологія, засоби-діяння, направлені на використання інструментів, – перш за все акти реалізації прав та обов'язків) [5, с. 360].

Таке розуміння засобів відповідає поглядам переважної більшості науковців у галузі філософії, згідно яких категорія «засіб» включає як інструментарій, так і його використання при отриманні бажаного результату.

В якості юридичного інструментаря під правовими засобами необхідно розуміти закріплені Конституцією, нормами законів або інших правових актів прийоми, способи впливу на суспільні відносини з метою досягнення певного результату. До правових засобів відносять юридичні норми, правовідносини, індивідуальні правостановлюючі вимоги та приписи, акти правозастосовчих органів тощо [7].

У системі зазначених засобів (приймів, заходів, способів) виділяють кримінально-правові, цивільно-правові, дисциплінарні, адміністративно-правові та інші засоби впливу. Чинне місце серед них належить останнім.

Спираючись на вищевказане, поняття «адміністративно-правові засоби» буде позначати всю систему адміністративно-правових норм, яка розглядається з позиції їх функціонального призначення для вирішення певного кола завдань, регулювання відповідних суспільних відносин.

Видається невірним твердження, що термін «правові засоби» в реалізації адміністративних відносин не поширений [8, с. 121].

Скоріше навпаки, адміністративно-правові засоби відрізняються найбільшим розмаїттям. Їм притаманний ряд властивостей, які, у свою чергу, характерні і для адміністративно-правових засобів протидії правопорушенням у галузі фінансів.

Адміністративно-правові засоби в комплексі є одним з ефективних структурних елементів охоронної діяльності органів держави, спрямованої на формування й розвиток суспільних відносин у різноманітних галузях (в тому числі й у галузі фінансів) на міцній нормативній основі. Видається, що дослідження змісту і об'єктивної обумовленості адміністративно-правової охорони суспільних відносин у галузі фінансів актуальне як у теоретичному, так і у практичному аспектах.

Важливою ознакою адміністративно-правових засобів протидії правопорушенням у галузі фінансів є у з'ясуванні юридичної природи змісту слова «протидія». Фактично мова йде про боротьбу з правопорушеннями. Держава для відповідної діяльності використовує два методи: переконання та примус. З точки зору семантики, слово «протидія» означає дію, що спрямована проти іншої дії, перешкоджає їй [3, с. 992].

Тобто протидія полягає в активній діяльності, що направлена на попередження, припинення де-факто існуючого правопорушення та притягнення винних осіб до відповідальності. Отже, адміністративно-правові засоби протидії становлять примусові засоби, що застосовуються на підставі та в порядку, передбаченому нормами адміністративного права.

Адміністративно-правові засоби протидії правопорушенням в галузі фінансів застосовуються як до фізичних, так і юридичних осіб. До останніх можуть застосовуватися, наприклад, такі заходи: зупинення бюджетних асигнувань, опечатування кас, складів, архівів тощо [10, с. 28].

Відповідні засоби застосовується до фізичних та юридичних осіб, які безпосередньо не підпорядковані органам і посадовим особам, які застосовують заходи впливу; іншими словами їх застосування не пов'язане із службовою підпорядкованістю, не може здійснюватися всередині тієї або іншої системи управління, а завжди має зовнішнє спрямування.

Підставою застосування відповідних правових засобів є вчинення правопорушення в галузі фінансів, а також виникнення загрози вчинення відповідного правопорушення.

Основне в цьому аспекті це те, що адміністративно-правові засоби застосовуються з метою протидії правопорушенням у галузі фінансів, під якими будемо розуміти адміністративні правопорушення, що передбачені гл. 12 КУпАП: «Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, галузі фінансів та підприємницької діяльності» [1, с. 932].

Об'єкт відповідних правопорушень складають суспільні відносини у сфері формування, розподілу та використання централізованих та децентралізованих грошових фондів [11, с. 320].

З урахуванням загальнотеоретичного поняття «правові засоби», а також беручи до уваги специфічні особливості адміністративної галузі права і характеристики конкретних правових засобів, якими вона оперує, їхні істотні ознаки, можна дати визначення адміністративно-правовим засобам протидії правопорушенням у галузі фінансів.

На мій погляд, адміністративно-правові засоби протидії правопорушенням у галузі фінансів – це сукупність установлених нормами адміністративного права прийомів і способів за допомогою яких держава в особі уповноважених державних органів виконавчої влади, а в деяких випадках за допомогою суддів впливає на суспільні відносини у зазначеній сфері шляхом застосування до фізичних та юридичних осіб, які не перебувають в їх підпорядкуванні, незалежно від волі і бажання останніх, примусових заходів впливу морального, майнового, організаційного та особистісного характеру у випадках вчинення або загрози вчинення особами правопорушення, об'єктом яких є суспільні відносини у сфері формування, розподілу та використання централізованих та децентралізованих грошових фондів з метою попередження та припинення порушень загальнообов'язкових правил, притягнення винних до відповідальності.

Такі засоби складають чисельну і розгалужену сукупність, що потребує спеціальної наукової класифікації, розробка якої становить перспективний напрямок подальших наукових пошуків в цьому питанні.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення /Відомості Верховної Ради (ВВР), додаток до № 51, 1984. – 932 с.
2. Новий тлумачний словник української мови: 2 том. – К. – 1999. – 911 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
4. Хропанюк В. Н. Теория государства и права, М., 1996. – 378 с.
5. Проблемы теории государства и права: Учебное пособие / Под ред. М. Н. Марченко. – М.: Юристъ, 2002. – 656 с.
6. Пугинский Б. И. Гражданско-правовые средства в хозяйственных отношениях. – М., 1984. – 224 с.
7. Алексеев С. С. Правовые средства: постановка проблемы, понятие, классификация / Советское государство и право. – 1987. – № 6. – С. 12-19.
8. Бахрах Д. Н. Административная ответственность. – Пермь: Кн. изд-во, 1966. – 193 с.
9. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: Монографія. – ХНУВС, 2002. – 336 с.
10. Бюджетний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, – 189 с.
11. Іванцов В. О. Питання щодо виокремлення адміністративних правопорушень в галузі фінансів / ХНУВС, 2010. – 20 с.